

ESIK A HÓ!

— KÉP A CSENDŐR ÉLETBŐL. —

Esik a hó!

— Kép a csendőr-életből. —

Az őszi felhőjárás megállapodott. A télnek minden réme és minden szépsége látszik a ködös, homályos ablakon át. Az álomszürke éj mozdulatlanul borul a látóhatárra és megfekszi fölöttünk az eget, mintha rabjává akarná tenni a földet és a rajta nyüzsgő, küzdő életet, az embert és ami ezzel összefügg — mindent.

Lassu, lomha pehelylyel szitál a hó és a mulandóság képe gyanánt sűrű szemfedőt von a még csak imént viruló mezőre. A nép, az Isten adta nép, amely verejtékével termékenyítette meg a nyarat; szomoruan gondol vissza a küzdelemre, a sovány gyümölcsre,

ami elfogyott, mielőtt a jövő reményének magvát elhintette volna az anyaföldbe.

Vajjon mit hoz a tavasz, a nyár, milyen lesz a jövőendő őszenek gyümölcse? Távoli kérdés, amit föl sem mer vetni másként, mint sóhajlás alakjában. Im! itt a közelebbi, a küszöbön levő kérdőjelek aggasztó sora; a rejtelmes, a hosszú, a félve várt hózivataros tél; a hideg tüzhely, az éhség, a dermedő tagok, a mindennapi falatért siró porontyok serege és a szive szülöttét fonyadt emlőjén ringató asszonya a rideg sivár háznak.

Mert a magyar nép éhezik!

Az éhség pedig komor gondolatokat teremt, született ellensége az erkölcsnek, megöli a lelket, állattá alacsonyítja az embert.

Akinek megvan a mindennapja, könnyü megőrizni a becsületét; a kísér-

tés távol marad attól, mert a legveszedelmesebb ördög a szükséget, a nyomort szenvedő test.

A nagyvárosok büszke palotái, csillogó fénye, zsibongása elfödi a nyomort. Van inség ott is, de a tömeg zaján át nem hallik az irgalomért esdők szava, az árnyék nem törheti keresztül a napot, megbuvik ott, ahol senkisémet látja s ha meg is pillantja az élesebben vizsgáló szem, csak egy szemernyi homályt lát, amely rögtönösen beolvad a csengő élet szivárványába.

Ámde a szürke vidék, ahol a szemhatár homálya mint éhes óriás leselkedik zsákmányára, az életre, — az egészen más! — A nyomasztó csend gondolkozásra készíti az embert s a didergő éhes ember gondolatja nem száll az imára hívó harang csilingelése közé, hanem sötétben, komoran

terjedt, mint a késő őszi köd a rögös avar fölött.

És megmozdul a rög: a földből lett és onnan fölemelkedni nem bíró ember, hogy törjön egymás ellen, közös örökségnek tekintse azt, amit az anyaföld adott, megszerezze abból erővel, furfanggal a maga részét, amelyhez jussot formál, mert szüksége van rá a nyomorult testnek és azoknak, akik az ő testéből valók: az övéinek.

Esik a hó!

A zörgő avarra puha, neszfogó szőnyeg terül, az éjféli eget nem világítja csillag, végtelen homály és csend lepi el a tájat. A kunyhó bensejében néhány szál rózse tüze csak azért terjeszti sárgásbarna világát, hogy felösmerhetővé tegye a nyomort. Nyugtalan, aludni nem tudó apró népség, beesett arczu, sápadt rongyos alakok dideregnek egymáshoz bujva, egymás

melegét lopva. A legkisebb sötétbar-
nára sült uritök haját rágicsálja mohó
élvezettel, míg a nagyobbak sóvár sze-
mekkel, irigykedve nézik a csemege-
számba menő semmit. Az asszony, az
anya apathikusan, merőn szegezi sze-
mét a parázsra, kerüli, szándékosan
elkerüli az apró emberkéek tekintetét.
Könye nincs; az csak az uraknál divat,
ahol az öröm vagy képmutatás kergeti
a szemekbe; a valódi fájdalom néma
és száraz.

A tökhajat majszoló gyerekek fárad-
tan borul az ölébe és fáradt, elhaló
hangon sug oda valamit: a többiek
mintha meghallanák, viszhangot keltve,
nyöszörgik utána:

— Anyám! kenyeret . . .

A kunyhó szegletében lassan meg-
zörren egy csomó szalma, hörgésszerű
sóhaj vegyül a gyerekek pihegése közé,
majd sötét tömeg huzódik az ajtó felé

s lassan, nesztelenül tűnik el a ziman-
kós éjben.

A rög megmozdult . . .

Az avaron neszfogó fehér sző-
nyeg terül, az éji homályt nem vilá-
gitja csillag; a rög nesztelenül, látat-
lanul mozog előre.

*

Esik a hó!

A tanya kerítése mellett két alak
huzza meg magát. Mintha hozzá tar-
toznának az élettelen környezethez:
hóval lepett ruhájok egybeolvad a ha-
vas kerítéssel. De ahol állnak, mintha
a sövényből két hegyes karó emel-
kednék égnek; ez a szuronyos fegyver.
Csendőr-őrjárat tartja az előirt lesál-
lását.

Csend van a tanya körül. A ház-
őrző kutya is megbuvik a törekes
kazal közelében. Vacsorát kapott, vaczka

kényelmes, künn pedig fagyosan szitál a hó. A tanyán mindenki alszik, csak a két csendőr ügyel ébren minden neszre.

Hallga!

Az udvar egyik sarkából fagyos göröngyök tompa gördülése hallik. A csendőrök egymásra néznek s néma fejbólintással zajtalanul huzódnak az irány felé.

A téli fagy ellen szalmával és földdel vastagon fődött krumplirakás mellett egy elkényszeredett alak végzi a tilos munkát. Zsákja már félig megtelt a szép, sárga burgonyával, a dus rakásban meg se látszik a csekély hiány, de neki nagy kincs: megváltás az éhenhalástól, egy hétre való eledel a véréből valóknak, az éhes porontyoknak s a sápadt arczu könnytelen szemü asszonynak.

És zörren a fegyver, csörren a bilincs. A törvénynek szeme éles, karja pediglen sujtó. A rög, aki az anyaföldből való ugyan, de amelyből neki egy szemernyi sincsen, megmozdul újra, hogy törvényt lássanak fölötte.

A kunyhó előtt három ember lépése tapossa a friss havat. Az egyik csendőr megzörgeti a hitvány deszkaajtót.

»Mag Mihályné, gyujtson kend világot, melegebb gunyát, tarisznyába ennivalót az urának; lopáson értük, törvény elé visszük, soká lesz szabaddulása.«

Mint a téli álmából felriasztott méhek raja a köpüben, akként nyüzsög a putri népe. Fenyőszilánknak halvány világa gyul ki a belépő járőr előtt, ott van lefestve az éhes nyomor és a kétségbeesés.

A nyomorultak néma fájdalommal nézik a villogó fegyvert s hallgatják a bilincs szomorú zokogását, amely lekötve tartja apjuk kezét, az értük bünyössé vált kezét — ki tudja meddig? . . .

A jégcsapos bajuszu vén csendőr szívében a járőrvezetői fényes jelvény alatt elszorul valami ideg és míg a halványképű asszony rongyos szűrt akaszt a tolvaj nyakába, ösztönszerűen oldja meg a portyázó táska sziját, másnapi eledelére szánt kenyeret, jó makkos szalonnát szed elő belőle és szóttanul teszi le a meszeletlen padka szélére.

Serkedő bajuszu fiatal társa vajjon mit tehetne egyebet? Míg szóttanul követi az öreg bajtárs példáját egy könyvet törül le piros-pozsgás arczán, aztán megindul a menet a város felé, ahol törvényt fognak ülni Mag Mihály fölött.

A frissen hulló hó eltakarja az erős férfi-lábnyomokat, a kunyhó pedig még árvaabb, elhagyottabb lesz.
Nehéz élet a csendőr élet!

